

„Saulės miestas“.

Heliopolis – vienas seniausių Egipto miestų. Dabar jo teritorija yra Kairo dalis. Apie 2900 m. pr. Kr. įkurtas miestas buvo Žemojo Egipto 13-ojo nomo sostinė, bet jo svarba buvo daugiau religinė nei politinė. Jis buvo saulės dievo Ra garbinimo centras, būtent nuo to ir kilo jo graikiškas pavadinimas, reiškiantis „saulės miestas“.

Ką graikų kalboje reiškia senovės miesto Heliopolio pavadinimas?

1

Kokios dabartinės valstybės teritorijoje kadise buvo Pergamo miestas, kuriame II a. pr. Kr. išrastas pergamentas?

2

Turkijos.

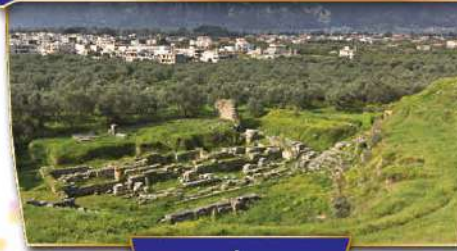
Nukaišta ir išdžiovinta gyvulių oda – pergamentas senovėje turėjo ne vieną paskirtį. Kadangi tai tvirta ir kartu plona medžiaga, pergamentas ilgai buvo naudojamas kaip rašymo pagrindas, pasitelkiamas instrumentams gaminti ir kitose srityse. Jis buvo pradėtas gaminti Pergamo mieste, dabartinės Turkijos teritorijoje.

Šalia kurio dabartinio miesto buvo antikinė Pompėja?

3

Kurio antikinio miesto-valstybės kitas pavadinimas buvo Lakedaimonas?

4

Kurio miesto žlugimas dažnai vadinamas viduramžių epochos pabaiga?

5

Konstantinopolio.

1453 m. Konstantinopolį užėmė Osmanų imperijos kariuomenė, vedama Mehmedo II (1432–1481). Bizantijos imperijos sostinės užėmimas laikomas perėjimu į naują epochą, nes kartu su sostine žlugo ir krikščioniškoji Bizantijos imperija. Konstantinopolis, pradėtas vadinti Stambulu (oficialiai vardas pakeistas 1930 m.), Osmanų imperijos sostine išliko iki 1922 m.

Spartos.

Lakedaimonas – antikinės Graikijos miestas-valstybė, geriau žinomas Spartos pavadinimu. Jis išsiskyrė socialine sandara, pastangomis sukarinti visuomenę. Disciplinos svarbą šiame mieste-valstybėje atspindi faktas, kad 7 metų berniukai būdavo paimami į karines stovyklas. Čia jie ugdydavosi drausmę, ištvermę, lavindavo kūną. Be to, Sparta pasižymėjo itin griežta hierarchine struktūra.

Kuri Europos valstybė toliausiai nuo Lietuvos?

1

Portugalija.

Vilnių nuo Portugalijos sostinės Lisabonos skiria net 3125 km. Portugalija kartu su Ispanija dalijasi Pirėnų pusiasalį, esantį Europos pietvakariuose ir skalaujama Atlanto vandenyno bei Viduržemio jūros. Portugalija yra Pirėnų pusiasalio vakaruose. Šiai šaliai priklausantis Rokos kyšulys yra vakariausias Europos taškas, o Šventojo Vincento kyšulys – pietvakariausias.

Bangladešas.

Šią Pietų Azijos valstybę iš vakarų, šiaurės bei rytų riboja Indija ir tik pietryčiuose ji turi bendrą sieną su Mianmaru. Pietuose – Bengalijos įlanka. Bangladešas yra viena skurdžiausių pasaulio šalių.

Kuri Azijos valstybė ribojasi tik su Indija ir Mianmaru?

2

Kurios valstybės sudaro Beniliuksą?

3

Belgija, Nyderlandai, Liuksemburgas.

Beniliuksas (Beniliukso sąjunga) yra ekonominė 3 kaimyninių monarchijų sąjunga, įkurta 1948 m. Pavadinimas (Benelux) sudarytas iš tų šalių pavadinimų pirmųjų skiemenų. Sąjungos tikslas – užtikrinti laisvą darbo jėgos, kapitalo, prekių ir paslaugų judėjimą šiame regione. Visos 3 Beniliukso šalys buvo tarp Europos Sąjungos steigėjų (kartu su Vokietija, Prancūzija ir Italija).

Švedijos.

Baltijos jūrą iš vienos pusės supa Rytų ir Centrinės Europos šalys, o iš kitos – Skandinavijos pusiasalis. Visa Baltijos jūros pakrantės periferija siekia 8000 km. Didžioji dalis šių krantų priklauso Švedijai (jos Baltijos pakrantės ilgis apie 3000 km). Dėl šios ypatybės šalies gyventojus su jūra visada siejo glaudus santykis: dar I ir II tūkstantmečių sandūroje čia gyveno vikingai – patyrę jūreiviai, garsėję drąsiomis, tolimomis jūrų kelionėmis.

Kurios valstybės žemyninė Baltijos jūros pakrantė yra ilgiausia?

4

Kuri salų valstybė yra didžiausia pasaulyje?

5

Indonezija.

Tai salų valstybė Azijos pietryčiuose, jos sostinė – Džakarta. Indonezija suskirstyta į 30 provincijų. Pagal gyventojų skaičių ši šalis yra ketvirta pagal dydį pasaulyje. Indoneziją sudaro 17 000–18 000 salų, iš jų apie 6000 yra gyvenamos. Tai daugiausia salų turinti valstybė pasaulyje. Ji išsidėsčiusi ant tektoninių plokščių sandūrų, todėl čia dažni žemės drebėjimai ir su jais susiję cunamai. Indonezijoje daug ugnikalnių, iš jų garsiausias – Krakatau.

Kas yra mažiausias pasaulio paukštis?

1

Kolibris.

Kolibrinų paukščių šeimai priklausan-
tis paprastasis kamaninis kolibris lai-
komas mažiausiu pasaulio paukščiu.
Patinėlių kūno ilgis paprastai – 5 cm,
svoris – apie 2 g. Plunksnos dažnai
melsvai žalsvos ir blizgios, o snapas
pritaikytas siurbti nektarui. Kolibriai
labai vikrūs – mažiausių rūšių paukš-
čių sparnai per sekundę suplasnoja
iki 80 kartų.

Anakonda.

Ši smauginių šeimos gyvatė papli-
tusi Pietų Amerikoje, atogrąžose.
Paprastai sveria 100 kg, tačiau
pasitaiko ir sunkesnių – iki 250 kg
sveriančių – gyvačių. Gyvena prie
vandens telkinių, minta įvairiais stu-
buriniais gyvūnais.

Kas yra sunkiausia pasaulio gyvatė?

2

Kas vadinamas ekstremaliausiu
Žemės gyvūnu?

3

Lėtūnas.

Tai itin smulkūs vandens ir sausumos
gyvūnai, dėl savo judėjimo būdo dar vadi-
nami „vandens meškučiais“. Dažniausiai
gyvena kerpėse, samanose, bet galima
rasti ir jūrose, gėlojo vandens telkiniuose.
Ekstremaliausiais Žemės gyvūnais juos
galima vadinti dėl unikalaus gebėjimo
išgyventi ekstremaliausiomis sąlygomis,
pvz., itin žemoje (–200 °C) ir aukštoje
(151 °C) temperatūroje. Lėtūnai atlaiko
stipresnę radiaciją nei žmogus, gali ilgą
laiką išbūti be vandens ir vakuume, ver-
dančiame vandenyje, aukštame slėgyje.

Albatroso.

Tai albatrosinių šeimai priklausan-
tis ilgiausiais sparnais: išskleistų sparnų
ilgis gali siekti 3,5 m. Vadinamas keliau-
jančiuoju, nes daugiausia laiko praleidžia
skraidydamas, ilgiau apsistoja lizde tik atė-
jus perėjimo laikui. Peri dažniausiai gruodžio,
sausio mėnesiais.

Kokio paukščio sparnai ilgiausi?

4

Kokia kengūra yra didžiausias pasaulio
sterblinis žinduolis? Jos pavadinimas
susijęs su spalva.

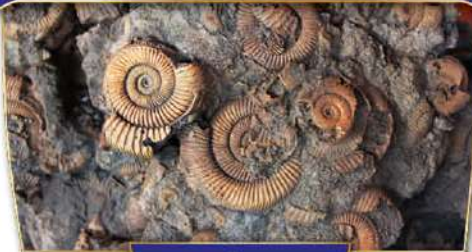
5

Raudonoji kengūra.

Raudonoji kengūra – didžiausia kengūri-
nių šeimos atstovė, laikoma ir didžiausiu
sterbliniu žinduoliu pasaulyje. Stovinčios
ūgis siekia suaugusio žmogaus ūgį – net
iki 2 m! Gyvena tik Australijoje, sudaro
100 ar daugiau gyvūnų kaimenes. Minta
tik augalais, yra puikiai prisitaikiusios gy-
venti itin sausose vietovėse.

Kaip vadinamas mokslas apie praėjusių geologinių amžių gyvūnus ir augalus?

1

Paleontologija.

Paleontologija (gr. *palaios* – „senovinis“) nagrinėja praėjusių geologinių epochų augalus ir gyvūnus, tiria jų liekanas, atspaudus ir pėdsakus, išlikusius Žemės plutoje. Išskastinės organizmų liekanos ar jų veiklos pėdsakai vadinami fosilijomis. Paleontologija turi 2 svarbiausius skyrius, tai – paleozoologija ir paleobotanika. Specifinius bruožus tiria paleoekologija, mikropaleontologija, palinologija, karpologija, tafonomija.

Antropologija.

Tai mokslas, lauko tyrimų pagrindu tyrinėjantis žmogų erdvėje ir laike. Antropologijos (gr. *anthrōpos* – „žmogus“) užuomazgų galima rasti jau senovės Graikijoje, Herodoto (apie 484–430 m. pr. Kr.) raštuose. Antropologijos terminą pirmą kartą pavartojo Aristotelis (384–322 m. pr. Kr.). Kaip savarankiška mokslo šaka antropologija pradėjo formuotis XVI a.

Kaip vadinamas mokslas apie žmogų, jo kilmę, rases?

2

Koks mokslas nagrinėja labai žemų temperatūrų poveikį medžiagoms ir organizmams?

3

Kriogenika.

Kriogenika (gr. *kryos* – „šaltis“) – tai grupė metodų elementui atvėsinti iki azoto virimo ar dar žemesnės temperatūros. Šio mokslo reiškiniai yra susiję su superlaidumu, kuris pasireiškia, kai medžiaga atšaldoma iki šių temperatūrų. Tai taip pat yra technika, taikoma maisto šaldymo procesuose. Biologijos srityje kriogenika pasitelkiama embrionams laikyti, kad vėliau būtų galima juos panaudoti.

Entomologija.

Mokslo pavadinimas kilo iš graikiško žodžio *entomon*, reiškiančio vabzdį. Vabzdžiai buvo stebimi ir tyrinėjami jau nuo senų laikų. Manoma, kad vienu pirmųjų entomologinių tyrimų objektų tapo skarabėjus, senovės Egipte laikytas šventuoju vabalu. Pirmieji entomologiniai tyrimai Lietuvoje atlikti tik XIX a. pr.

Kaip vadinamas mokslas apie vabzdžius?

4

Koks mokslas tiria šunis?

5

Kinologija.

Tai zoologijos atšaka, nagrinėjanti šunų veisles, jų kilmę, anatomiją ir fiziologiją, auginimą, veisimą, auklėjimą, dresavimą ir kt. Lietuvoje šio mokslo istorija siejama su 1873 m., kai kunigaikštis Oginskis savo dvarui Rietave iš užsienio nusipirko 20 veislinių medžioklinių šunų.